

Arja Paananen

Uusi valedokumentti talvisodasta kiertää Venäjällä – ”Suurin osa suomalaisista olisi halunnut jäädä Venäjän yhteyteen”

«Переважна більшість жителів Фінляндії хотіли бути разом з Росією і після 1917 року»

У фільмі «Забута війна», знятим ОРТ, який присвячений Зимовій війні, показано, що Фінляндія не отримала ніякої підтримки від Німеччини, але отримала її від інших згаданих у фільмі європейських країн. У фільмі беруть інтерв'ю у «експерта», який вважає, що в Зимовій війні можна побачити багато спільного з сучасністю і зрозуміти, чому Крим і Україна так важливі для Росії. «Фінляндія, якщо говорити з позицій сьогодення, це та ж сама Україна. Це, вибачте на слові, наші території. Фінляндія була в складі Російської імперії», - говорить у фільмі директор Науково-дослідного інституту Національної безпеки Олексій Дяшев.

<https://www.is.fi/ulkomaat/art-2000005470063.html>

Propagandavideo on täynnä virheellisiä väittämiä.

Talvisodalle omistettu Unohdettu sota -ohjelma kuuluu yhtenä osana OTR-kanavan historiadokumenttien sarjaan nimeltä Arkistorivien takaa. OTR:n lisäksi videota on esitetty myös Sankt Peterburg -kanavalla, jossa se näytettiin ensi kertaa viime kesänä ja uusintana viime viikolla.

Ensimmäisten joukossa ohjelman hurjiin väitteisiin reagoi venäläinen historianharrastaja Jevgeni Balashov, joka julkaisi Facebook-sivuillaan pitkän korjauslistan videon valheellisista väittämistä.

– Ohjelma on mitä räikein esimerkki historian vääristelystä, Balashov luonnehti.

IS pyysi Maanpuolustuskorkeakoulun sotilasprofessoria Petteri Lalua katsomaan videon ja esittämään arvionsa siitä. Lala osaa venäjän kieltä ja on erikoistunut venäläiseen sotataitoon.

– Melkoista potaskaa. Tässä on niin monta kerrosta valhetta ja naapurissa uudelleen arvostukseen noussutta neuvostotulkintaa koko 30-luvun poliittisesta historiasta, että asiaa on vaikea palastella, Lala tuskaili katsomisen jälkeen.

Tv-ohjelman johtavana ajatuksena on, että Suomi valmistautui hyökkäyssotaan Neuvostoliittoa vastaan jo 1920- ja 30-luvuilla Saksan avustuksella ja että Saksa tuki Suomea myös talvisodan ajan.

– No ei tukenut, koska Saksalla oli silloin etupiirisopimus Neuvostoliiton kanssa, Lalu tyrmäsi.

Ohjelman kaikkia väittämiä ei edes pysty käymään läpi yhdessä artikkelissa, mutta seuraavassa on kymmenen esimerkkiä.

Väite 1: Suurin osa suomalaisista halusi jäädä Venäjän yhteyteen vuonna 1917

Videolla kerrotaan että talvisodaksi puhjennut konflikti Neuvostoliiton ja Suomen välillä juontaa juurensa vuoteen 1917, kun Suomi itsenäistyi. Ohjelman kertojaäänien mukaan itsenäistyminen ei tyydyttänyt läheskään kaikkia suomalaisia, sillä ”ylivoimainen enemmistö suomalaisista halusi jäädä Venäjän yhteyteen”. Kertojan mukaan juuri tästä kumpusi Suomen sisällissota.

Vakiintuneen suomalaisen historiankirjoituksen mukaan halu elää itsenäisessä valtiossa oli kuitenkin yksi niistä harvoista asioista, joka yhdisti kahtia jakautunutta kansaa sisällissodankin aikana. Sisällissodan taustalla olivat lukuisat muut erimielisyydet Suomen yhteiskuntajärjestyksestä valkoisten ja punaisten välillä.

Videolla väitetään, että ylivoimainen enemmistö suomalaisista olisi halunnut jäädä Venäjän yhteyteen vuonna 1917.

Videolla väitetään, että ylivoimainen enemmistö suomalaisista olisi halunnut jäädä Venäjän yhteyteen vuonna 1917. (KUVA: OTR)

Väite 2: Suomi hyökkäsi ensin Neuvostoliittoa vastaan

Videolla väitetään, että Suomi provosoi talvisodan alun tahallaan ampumalla Neuvostoliiton puolella olleeseen Mainilan rajakylään.

– Kun 26. marraskuuta 1939 Suomen tykistö peitti tulellaan Mainilan kylän ja me kärsimme merkittäviä tappioita, tuli vihdoin selväksi se, että Suomi laskee Wehrmachtin (Saksan armeijan) tuen varaan ja yrittää tarkoituksella saada Puna-armeijan aloittamaan sodan, jotta Suomi voisi itse esiintyä maailman silmissä kärsivän uhrin asemassa, kertoja selittää videolla.

Neuvostoliitolle ei jäänyt dokumentin mukaan tämän jälkeen ”mitään muuta mahdollisuutta kuin turvautua ennaltaehkäisevään iskuun”.

– Sitäkään ei olisi tapahtunut, ellei Suomi olisi hyökännyt itse ensimmäisenä Neuvostoliittoon, kertoja selittää.

Todellisuudessa Mainilan laukaukset oli Neuvostoliiton järjestämä lavastus. Kun talvisota alkoi, Neuvostoliitto itse oli Saksan liittolainen elokuussa 1939 solmitun Molotovin-Ribbentropin sopimuksen nojalla. Salainen lisäpöytäkirja määräsi Suomen ja Baltian maat kuulumaan Neuvostoliiton etupiiriin. Videolla ei mainita sanallakaan Molotovin-Ribbentropin sopimusta.

Unohdettu sota -ohjelmaa on esitetty OTR:n lisäksi muillakin kanavilla. Sankt-Peterburg -kanavalla se esitettiin ensi kerran viime kesänä ja uusintana viime viikolla.

Unohdettu sota -ohjelmaa on esitetty OTR:n lisäksi muillakin kanavilla. Sankt-Peterburg -kanavalla se esitettiin ensi kerran viime kesänä ja uusintana viime viikolla. (KUVA: OTR)

Väite 3: Suomi on kuin Ukraina ja talvisodan liittoutuminen muistuttaa Naton itälaajentumista

Venäläisvideon mukaan Suomi oli sopinut ennen talvisotaa Saksan kanssa salaisesti, että Saksa antaa Suomelle poliittista ja taloudellista tukea. Sen lisäksi Suomea tukivat myös Ruotsi, Norja, Tanska, Italia ja Britannia.

– Nykyisin me kutsuisimme sitä prosessia Naton laajenemiseksi itään meidän rajoillemme, kertoja summaa.

Todellisuudessa Suomi ei saanut talvisodassa tukea Saksalta, mutta kylläkin mainituilta muilta Euroopan mailta, mutta vasta sen jälkeen kun Neuvostoliitto oli itse hyökännyt Suomeen.

Videolla haastatellaan myös ”asiantuntijaa”, jonka mukaan talvisodassa voi nähdä yhteneväisyyksiä nykyaikaan ja siihen, miksi Krim ja Ukraina ovat niin tärkeitä Venäjälle.

– Suomi oli silloin, jos sitä vertaa nykyaikaan, yhtä kuin Ukraina on nyt. Se on, anteeksi vain, meidän aluetamme, Suomi oli osa Venäjän imperiumia, Kansallinen turvallisuus -instituutin johtaja Aleksei Diashev sanoo videolla.

Väite 4: Pentagonin supertietokoneen mukaan Neuvostoliiton olisi pitänyt käyttää ydinasetta talvisodassa

Videon mukaan harva tietää, että Yhdysvaltain puolustusministeriö on mallintanut talvisotaa uusilla supertietokoneillaan. Kun Pentagonin tietokoneelle oli syötetty kaikki talvisodan tiedot, se oli päätenyt yllättäen toteamaan, että ”Neuvostoliitto voittaisi sodan vain siinä tapauksessa, että se tekisi kaksi ydinaseiskua Mannerheimin linjalle ja Suomen pääkaupunkiin”.

Ydinase-vastaus ei kuulosta kovin realistiselta supertietokoneen johtopäätökseltä, sillä talvisodan aikana sen paremmin Yhdysvalloilla kuin Neuvostoliitollakaan ei ollut vielä ydinpommia. Pentagon-viittauksella lieneekin tarkoitus luoda mielikuvaa siitä, että Yhdysvalloilla oli ja on yhä Suomen suhteen jokin erityisintressi.

Venäläisdokumentin mukaan Josif Stalin käytti talvisotaa muun muassa siihen, että hän testasi neuvostoarmeijan varusteita ja sotimiskykyä sekä painosti Saksaa psykologisesti.

Venäläisdokumentin mukaan Josif Stalin käytti talvisotaa muun muassa siihen, että hän testasi neuvostoarmeijan varusteita ja sotimiskykyä sekä painosti Saksaa psykologisesti. (KUVA: OTR)

Väite 5: Neuvostoliitto hävisi Suomelle sodan 1920 ja joutui Tarton häpeärauhaan

Dokumentin mukaan ”Suomi ei ainoastaan tuhonnut omia kansalaisiaan” sisällissodassa 1918, vaan ”tunkeutui myös nuoren Neuvostoliiton alueelle”.

– Neuvostoliitto hävisi sodan, joka päättyi häpeälliseen Tarton rauhaan, jonka ehtojen mukaan Suomi sai Petsamon alueen ja osan Kalastajasaarennosta Murmanskin alueella, dokumentissa kerrotaan.

Todellisuudessa Suomesta tehtiin 1918–1920 sotilaallisia valloitusretkiä Venäjän alueelle Itä-Karjalaan ja Petsamoon. Niin kutsutut heimosodan retket eivät kuitenkaan päättyneet suomalaisten kannalta voitokkaasti, lukuun ottamatta rajan pinnassa sijainneita Repolan ja Porajärven pitäjiä, joiden asukkaat halusivat liittyä Suomeen. Neuvostoliitto ei kaiken lisäksi itse katsonut olevansa tuolloin sodassa Suomen kanssa.

Tarton rauhassa Neuvosto-Venäjä tunnusti Suomen historialliset rajat ja luovutti Suomelle Petsamon, jonka jo keisari Aleksanteri II oli 1864 luvannut liitettäväksi Suomeen vastineeksi Venäjään liitetystä Siestarjoen asetehtaan alueesta. Repola ja Porajärvi määrättiin puolestaan Neuvostoliitolle.

Väite 6: Mannerheim ryhtyi 1931 valmistautumaan sotaan Neuvostoliittoa vastaan

Videon mukaan Suomi perusti 1931 puolustusneuvoston, jonka johtoon tuli Neuvostoliiton ykkösvihollinen C.G.E. Mannerheim. Dokumentin mukaan Suomi ryhtyi tällöin valmistautumaan sotaan Neuvostoliittoa vastaan liittääkseen Karjalais-suomalaisen neuvostotasavallan itseensä.

Todellisuudessa puolustusneuvosto oli perustettu 1924, mutta 1931 Mannerheimista tuli sen puheenjohtaja. Karjalais-suomalainen neuvostotasavalta perustettiin puolestaan 1940, kun Neuvostoliitto liitti siihen Suomelta talvisodassa valtaamiaan alueita. 1930-luvulla Suomi varautui sotaan, mutta ei hyökkääjänä, vaan puolustautujana.

Venäläisdokumentissa kuvaillaan Carl Gustaf Emil Mannerheimia Neuvostoliiton ”ensimmäiseksi viholliseksi”.

Venäläisdokumentissa kuvaillaan Carl Gustaf Emil Mannerheimia Neuvostoliiton ”ensimmäiseksi viholliseksi”. (KUVA: OTR)

Väite 7: Suomi rakensi Mannerheimin linjan saksalaisten avustuksella

Videon mukaan saksalaiset insinöörit ja kouluttajat auttoivat Suomea rakentamaan Mannerheimin linjaksi kutsutun puolustuslinjan Karjalankannakselle. Lisäksi väitetään, että Suomi rakensi ”murtamattomaksi” uskotun Mannerheimin linjan vuosina 1929-39.

Todellisuudessa Karjalankannaksen puolustuslinjat rakennettiin vuosina 1920-24 ja 1932-40. Saksalaiset eivät olleet mukana suunnittelemassa tai rakentamassa niitä.

Väite 8: Englannilla ja Ranskalla oli apujoukot valmiina Suomea varten jo 1939

Videon mukaan Englanti varusti vuoden 1939 aikana 100 000 miehen vahvuiset joukot ja Ranska 50 000 miehen vahvuiset joukot lähetettäväksi Suomen avuksi sotimaan Neuvostoliittoa vastaan. Lisäksi annetaan ymmärtää, että Suomessa oli jo myös saksalaisia sotilaita Suomen apuna Mannerheimin linjalla. Neuvostoliitto oli videon mukaan oikeutetusti huolissaan Mannerheimin linjasta, sillä sitä voitaisiin käyttää apuna hyökkäykseen Leningradia ja Neuvostoliittoa vastaan.

Todellisuudessa Ranska ja Englanti valmistautuivatkin lähettämään Suomelle apua, mutta päätös siitä tehtiin vasta helmikuun alussa 1940, kun Neuvostoliiton aloittama talvisota oli ollut käynnissä jo reilut pari kuukautta. Saksalta Suomi ei saanut apua talvisodassa, vaan vasta jatkosodassa.

Venäläisdokumentissa on lukemattomia erikoisia ja jopa keskenään ristiriitaisiakin väitteitä talvisodasta.

Venäläisdokumentissa on lukemattomia erikoisia ja jopa keskenään ristiriitaisiakin väitteitä talvisodasta. (KUVA: OTR)

Väite 9: Suomi sijoitti ennen talvisotaa ”kapealle rajalle” 15 divisioonaa

Dokumentin yksi haastateltava, kirjailijaksi ja historioitsijaksi esitelty Vadim Burlak, näyttää käsimerkein ”kapeaa rajaa”, jolle Suomi oli hänen mukaansa sijoittanut 15 divisioonaa valmiuteen. Burlak tarkoittanee ehkä Karjalankannasta, mutta varmuutta siitä ei ole. Lisäksi Suomi hyödynsi hänen mukaansa talvisodassa metsästäjiään eli tarkka-ampujia, jotka ”olivat tottuneet odottamaan saalistaan” kauan hiljaa paikallaan kylmissäkin oloissa.

Todellisuudessa Suomi sai talvisodan alkuun Karjalankannakselle ja Laatokan Karjalaan liikkeelle kahdeksan divisioonaa ja kaksi oli reservissä. Suomalaisten tarkka-ampujien oveluuden korostaminen on puolestaan yksi osa neuvostopropagandaa, jolla pyritään selittämään parhain päin talvisodan suuria miehistömenetyksiä.

Unohdettu sota -ohjelma on Venäjän yhteiskunnallisen television OTR:n tuotantoa.

Unohdettu sota -ohjelma on Venäjän yhteiskunnallisen television OTR:n tuotantoa. (KUVA: OTR)

Väite 10: Neuvostoliitto ja Venäjä eivät ole koskaan aloittaneet sotia

Dokumentin mukaan Neuvostoliitto tai Venäjä ”ei ole koskaan aloittanut yhtään sotaa”, mutta sen sijaan ”se on aina lopettanut ne”.

Todellisuudessa Neuvostoliitto aloitti talvisodan. Nyky-Venäjä on puolestaan syyllistynyt konfliktien provosointiin ja aggressioihin entisen Neuvostoliiton alueella, tuoreimpina ovat Krimin kaappaus 2014 ja sen jälkeen alkanut Itä-Ukrainan sota.

Katsojia varoitettiin tupakasta, ei väitteistä

Talvisodalle omistetun Unohdettu sota -ohjelman ensi-ilta oli kesällä OTR:llä, joka on Dmitri Medvedevin käskystä 2012 perustettu Venäjän yhteiskunnallinen televisio. Kanavalla on potentiaaliset 90 miljoonaa katsojaa.

Video näytettiin viime viikolla uusintana Sankt Peterburg -tv-kanavalla, joka tavoittaa noin 14 miljoonaa katsojaa.

Alkutekstien mukaan ohjelma on valmistettu Venäjän federaation lehdistö- ja joukkotiedotustoimiston (fapmc.ru) rahoituksen turvin.

Katsojia varoitetaan ohjelman alussa siitä, että arkistofilmeissä voi näkyä tupakkatuotteita ja tupakointi on vaaraksi terveydelle. Filmin väitteiden mahdollisesta vaarallisuudesta katsojia ei sen sijaan varoiteta, vaan ohjelman tekninen toteutus luo katsojalle mielikuvan aivan normaalista journalistisesta historiatietoiskusta.

Filmillä luodaan useissa kohdissa myös hyvin myönteistä kuvaa Josif Stalinista. Talvisota selitetään Stalinille ominaiseksi ovelaksi tavaksi saavuttaa monta päämäärää yhdellä kertaa.

Haastateltujen mukaan Stalin ei pyrkinyt ainoastaan suojelemaan Leningradia ja siirtämään Suomen rajaa kauemmas. Talvisotaa tarvittiin heidän mukaansa siksi, että neuvostoarmeija pystyi sen avulla testaamaan sotakykyään ja parantamaan varustelutasoaan sekä painostamaan psykologisesti Saksaa jo ennen Hitlerin hyökkäystä.